

DE OOSTENDSE DRUKKERS DAVELUY

Wie Oostendse drukken uit de tweede helft van de 19e eeuw en begin 20ste eeuw ter hand neemt - hetzij kranten, tijdschriften, brochures, pamfletten, overheids- en gelegenheidsdrukwerk - komt de naam Daveluy voortdurend tegen.

Met deze studie hopen wij een duidelijker overzicht te geven van de verschillende drukkers, uitgevers en boekhandelaars Daveluy die Oostende heeft gekend.

De activiteiten van de opeenvolgende Daveluy's overspannen de periode 1835-1910.

De eerste in lijn was Edouard-Alexis Daveluy (1812-1894). Na hem kwam zijn zoon Jules Daveluy (1848-1894).

Jules Daveluy werd eerst in het bedrijf opgevolgd door zijn weduwe, daarna door zijn zoon Georges Daveluy (1877-1948).

Georges Daveluy gaf daarna het bedrijf in handen van zijn jongere broer Richard-Jules Daveluy (1884-1949).

Preciese kennis omtrent de drukkersfamilie Daveluy is wenselijk, teneinde een groot aantal ongedateerde drukwerken juister te situeren en de werkzaamheden van naast elkaar werkende drukkerijen nauwkeuriger te kunnen nagaan.

Andries Van Den Abeele merkt terecht op in zijn studie omtrent de Brugse drukkersfamilies, dat het belangrijk is de familiale en sociale bindingen van een drukker in relatie te brengen met de produkties van zijn atelier.

Hiervoor dient men de drukker als familielid in zijn relatiekring te situeren, waaruit meteen veel over zijn beroepsactiviteiten en over de maatschappelijke en politieke rol die hij gespeeld heeft, duidelijk wordt (1).

HERKOMST VAN DE FAMILIE

De geschiedenis van de familie Daveluy brengt ons terug naar de Franse Stad Amiens.

In de annalen van deze stad staan ze bekend als een adellijke familie, die vooral naar het einde van de 18de eeuw en in de loop van de 19de eeuw een niet onbelangrijke rol speelden - vooral - in de plaatselijke politiek.

Best worden de Daveluy's nog getypeerd als "une famille industrielle et commercante".

Zo was een zekere Nicolas Daveluy-Bellancourt tijdens de jaren 1823-1830 burgemeester van de stad Amiens.

Internationale bekendheid geniet diens kleinzoon Marie Nicolas Antoine Daveluy (geboren te Amiens op 16 maart 1818).

Als katholieke zendeling kwam hij in Korea terecht (1844), waar hij op 25 maart 1857 tot bisschop werd gewijd.

Hij overleed te Tsjoung-tsjeng op 30 maart 1866 aan de gevolgen van een gewelddadige dood (2).

(1) Van Den Abeele (A.), De Brugse drukkers Bogaert, Biekorf, 1985, 85ste jg., pp. 47-67 - bijlagen.

Ibidem, De Brugse drukkers Amand Delplace-Beernaert en Modest Delplace, Biekorf, 1985, 85ste jg., pp. 131-144.

(2) Bibliothèque Municipale d'Amiens - antwoord op ons schrijven - gedat. 28 1984.

FAMILIE DAVELUY : DE "OOSTENDSE" TAK

NICOLAS ALEXIS DAVELUY
X
ANGELIQUE GENEVIEVE CLEMENT

ANTOINE NICOLAS ALEXIS DAVELUY (lithograaf)

°Amiens 26.04.1770
+Brugge 03.02.1838
xGent 11.09.1811

CATHERINE JEANNE COLETTE SALENS

°Gent 11.08.1791
+Brugge 04.12.1872

EDOUARD ALEXIS DAVELUY (lithograaf-drukker)

°Gent 31.05.1812
+Brugge 30.09.1894
xBrugge 17.11.1841

ANETTE ELISABETH D'ELHOUGNE

°Bergen op Zoom 15.02.1818
+Oostende 28.05.1872

JULES DAVELUY (drukker)

°Brugge 12.06.1848
+Oostende 06.01.1894
xOostende 16.11.1875

MARIE VAN HERCKE

°Oostende 08.03.1853
+Gent 03.05.1905

GEORGES DAVELUY (drukkerijbezitter)

°Oostende 06.02.1877
+Parijs 11.01.1948
xOostende 12.02.1898

VALENTINE JACQUES

°Ieper 19.01.1878

DOCHTER

RICHARD - JULES DAVELUY (drukkerijbezitter)

°Oostende 01.01.1884
+Oostende 01.07.1949
xOostende 26.09.1908

MARIETTE TAEN - HEE - TSEU

°Oostende 26.03.1893
+Oostende 19.06.1966

ZOON

Zeer recentelijk werd deze door paus Johannes Paulus bij zijn bezoek aan Korea op 6 mei 1984 gecanoniseerd (1).

Tenminste één tak van de familie ging op de vlucht voor de vlijmscherpe guillotine.

Uitgeweken naar onze gewesten vinden we de Daveluy's eerst terug te Gent, daarna te Brugge en Oostende.

I. EDOUARD-ALEXIS DAVELUY

Edouard Alexis Daveluy werd geboren te Gent op 31 mei 1812 als zoon van Nicolas Alexis Antoine Daveluy "fabriquant - savonnier" en Catherine Jeanne Colette Salens (2). Hij overleed te Brugge op 30 september 1894.

Edouard Daveluy leerde de eerste beginselen van de graveerkunst aan in de werkhuizen van kolonel Van Gorckem (1827-1830).

Begin 1830 verliet hij dit atelier voor een niet nader genoemd werkhuis en nam ook actief deel aan de Belgische Revolutie (3).

Pas op 31 maart 1835 kwam de familie Daveluy zich te Brugge vestigen in de Ezelstraat 25 (4).

Op dit adres werd de lithografische drukkerij Daveluy gesticht.

Begin 1836 verhuisde de ganse familie naar de Akademieplaats (de huidige Jan Van Eyckplein) en op 28 april 1837 naar de Engelsestraat 7. Toen reeds moest het huis Daveluy enige bekendheid hebben verworven, want er werd reeds een hulpgraveerder aangeworven, nl. Edouard Franciscus De Lay, stichter van het latere vermaarde lithografische bedrijf De Lay-De Muyttere (5).

Op 5 september 1838 verhuisden de Daveluy's naar de Hoogstraat 17 (6). Aldaar werd de winkel gevestigd, terwijl ruime ateliers betrokken werden langs de Groene Rei tegenover de Paardebrug. Uiteindelijk werd de detailhandel in de Hoogstraat gesloten en vestigde Edouard Daveluy zich op 10 september 1850 naast zijn lithografische werkplaatsen en drukkerij (7).

Hij opende er tevens een daguerreotype studio met ingang langs de Peerdestraat.

Van zijn ganse periode als daguerreotypist - nl. van 1850 tot 1860 - is weinig of niets bekend.

In 1860 werd overgeschakeld op de collodiumfotografie. Te Brugge werden van dan af de Daveluy's op fotografisch gebied toonaangevend (8).

-
- (1) Archives Départementales d'Amiens - antwoord op ons schrijven - gedat. 28 augustus 1984.
Centre Diocesain d'Information d'Amiens - Dossier d'informations pour la célébration en l'honneur de Mgr. Daveluy, originaire d'Amiens et martyrisé en Corée, du 22 au 27 avril 1969.
  - (2) Burgerlijke Stand Gent - geboorten 1812 - 27 v°.
  - (3) Gedenkboek der nijverheid-tentoonstelling van West-Vlaanderen te Brugge, (1881), p. 141.
  - (4) Stadsarchief Brugge - bevolkingsregister 1809-1830 - D7 nr. 25 f° 169.
  - (5) Michiels (G.), Uit de wereld der brugse mensen. De fotografie en het leven te Brugge 1839-1918. Met een bijdrage over vrijmetselarij door drs. W.P. Dezutter, 1978, p. 17.
  - (6) Stadsarchief Brugge - bevolkingsregister 1830-1846 - B2 nr. 17 f° 26.
  - (7) Michiels (G.), op.cit., p. 18.
  - (8) Ibidem.

Edouard Alexis Daveluy trad te Brugge op 17 november 1841 in het huwelijk met Anette Elisabeth d'Elhougne. Hierdoor geraakte Daveluy familiaal verbonden met François D'Elhougne (1815-1892), een belangrijk Gents advocaat en liberaal voorman, lid van de Kamer van Volksvertegenwoordiging (1843-1852), (1866-1870), (1878-1886) en Minister van Staat (1881) (1).

In de lithografische drukkerij werden de beroemde en bijna legendarische speelkaarten gedrukt (2).

Dat Daveluy naast zijn drukke lithografische activiteit ook nog de fotografie ging beoefenen, wijst op het feit dat vele lithografen vreesden dat het fotografisch procédé de ondergang van de lithografie en al haar toepassingen zou teweegbrengen.

Naast lithograaf en drukker was Edouard Daveluy immers ook nog te Brugge uitgever van de bladen van de "Association libérale". In 1848 ging Daveluy te Brugge van start met het a-politieke publiciteitsblad "L'Indicateur de Bruges et de la Province" (3)

Voor zover de situatie te Brugge. Thans gaan we dieper in op hun aanwezigheid te Oostende.

Reeds in 1854 ging Edouard Daveluy te Oostende van start met een niet onbelangrijk bijhuis.

De activiteiten die men te Oostende ontplooiden waren precies dezelfde als deze van de Brugse hoofdzetel. Men deed er zowel aan lithografie, typografie en fotografie.

Begin juli 1854 ging Daveluy van start met het a-politieke advertentieblad "Annonce d'Ostende".

Pas einde 1864 ontkoppelde Daveluy de "Annonce" in een dubbele richting. Aldus ontstonden "L'Echo d'Ostende" een a-politiek informatieblad en de "Liste des étrangers" een seizoenblad. Vanaf januari 1857 was de drukkerij tevens verantwoordelijk voor de druk van het a-politieke informatieblad "Le Phare d'Ostende". De rol die Daveluy in deze krant speelt lijkt ons eerder onduidelijk. We stellen alléén vast dat de krant reeds op 27 september 1859 werd gedrukt bij zijn oud werknemer Florentinus Lagravière. Tijdens de seizoenmaanden van het jaar 1868 ging het huis ook van start met een tweede seizoenblad, nl. "Le Courrier des Bains".

Als adres voor het handelshuis werd opgegeven Sint Thomasstraat 10. (omstreeks 1860 Kapellestraat 105).

De adresopgave heeft alléén betrekking op de winkel die aan de drukkerij was verbonden.

De drukkerij zelf bevond zich in het achterliggende gebouw dat uitgaf op de Christinastraat 124.

De gebouwen waren op 23 juli 1863 voor de Brugse notaris Fraeys aangekocht (4).

Aan Edouard Daveluy komt ook de verdienste toe om te Oostende als eerste van start te gaan met mechanische persen.

---

(1) François en Anette d'Elhougne waren broer en zuster.

(2) Buysse (E.), Het huis Daveluy specialiteit van speelkaarten, Brugse courant (en Woensdagblad), 05.03.1955.

(3) Van Eenoo (R.), De pers te Brugge 1792-1914. Bouwstoffen, 1961, pp. 81-82

(4) Brugge, Provinciaal Kadaster, Oostende, Oost. Relevé 1863.

Jules Daveluy (1848-1894)

Georges Daveluy (1877-1948)

"Le Rat à tout faire"
Karikaturaal portret van Georges Daveluy
door Emile Bulcke (1901)

In 1869 is prake van twee lithografische persen. Om deze lithografische produktie te verzorgen had men een (onbekend) aantal Duitse graveurs aangetrokken (1).

Het fotografisch salon was vooral tijdens de seizoenmaanden zeer actief. Onze oudste vermeldingen gaan terug tot het jaar 1865 (2). In een advertentie uit 1867 vernemen we dat Daveluy de bekende Londense fotograaf Hart in zijn atelier had aangetrokken (3).

Het overlijden op 28 mei 1872 van Daveluy's echtgenote Anette d'Elhougne, had voor de drukkerij belangrijke konsekwenties. Edouard Daveluy trok zich uit de Oostendse drukkerij terug en vanaf dat moment werd de drukkerij totaal onafhankelijk van de Brugse vestiging. Zijn tweede oudste zoon Jules kwam aan het hoofd van de drukkerij te staan.

Om zijn uitzonderlijke prestaties als lithograaf, drukker en fotograaf verkreeg Edouard Daveluy van Koning Leopold I, de ere-titel van "Imprimeur et Lithographe de la Cour".

II. JULES DAVELUY

Jules Daveluy werd geboren te Brugge op 12 juni 1848 als zoon van Edouard-Alexis Daveluy en Anette d'Elhougne. Hij overleed te Oostende op 6 januari 1894.

Toen Jules Daveluy na het overlijden van zijn moeder op 28 mei 1872 de ouderlijke drukkerij overnam werden aanvankelijk geruchten uitgestrooid dat het handelshuis zou verdwijnen. De Daveluy's reageerden op volgende manier: "Des personnes ayant fait courir le bruit que nous cessions notre établissement à Ostende, nous avons l'honneur d'informer notre clientèle que ce bruit est éronné. Au contraire, nous venons d'augmenter considérablement notre matériel typographique et vu l'absence d'établissement lithographique en cette ville, nous monterons sous peu, un atelier de lithographie en tous genres, espérant ainsi continuer à mériter la confiance du public" (4).

Een eerste belangrijke vaststelling binnen de drukkerij betreft de omvorming van de a-politieke krant "L'Echo d'Ostende" in de spreekbuis van de "Association libérale".

Jules Daveluy's kontakten met de liberale partij waren voor het eerst gelegd binnen het Vlaamstalig dramatisch genootschap "Hoop in de Toekomst", waar hijzelf medestichter was van geweest in 1865.

Joseph Marion (1832-1879), de eerste voorzitter van "Hoop in de Toekomst", was tevens medestichter en penningmeester van de Oostendse "Association libérale", liberaal gemeenteraadslid en schepen (1872-1879).

Ook zijn opvolger als voorzitter van de "Association", de schepen Louis Maryssael, was bestuurslid van "Hoop in de Toekomst" en ere-lid van het "Vlaams Verbond".

Ook een aantal kollega-drukkers vinden we terug binnen het dramatisch genootschap.

---

(1) L'Echo d'Ostende, 21.03.1869/4.

(2) Ibidem, 03.05.1865/4.

(3) Ibidem, 29.06.1867/4.

(4) Ibidem, 09.06.1872/3-A.

Fransiscus Carrein (1815-1877), drukker van het vooruitstrevende liberale blad "De Noordster" (1867-1877) en het spiritistische blad "De Rots" was lid.

Bibliothekaris van "Hoop in de Toekomst" was niemand minder dan Joseph Daniels-Dubar (1821-1895), die Carrein als drukker van "De Rots" zou opvolgen.

Een derde element - naast het liberale en het Vlaamstalige - bracht de reeds aangehaalde figuren met elkaar in contact, nl. hun aanwezigheid binnen de spiritistische kringen "De Rots" en de "Groupe Dupuis".

Joseph Marion stelde zijn bekend hotel - Hôtel Marion - ter beschikking van de "Groupe Dupuis".

Ook drukker Carrein stelde zijn woning ter beschikking van de spiritistische kringen.

Jules Daveluy zelf zou bovendien een groot aantal spiritistische publikaties verzorgen (1).

Stadsarchitekt Pierre van Hercke (+ 1885) - tevens de schoonvader van Jules Daveluy - was ondervoorzitter en schatbewaarder van de spiritistische kring "De Rots" (2).

Van Hercke zelf schreef onder het pseudoniem van Hendrik Veerkraep het spiritistisch werk "De zuivere gevoelens der echte vrijheid" (1878).

Omtrent de verbondenheid tussen het spiritisme en liberalisme publiceerde het katholieke blad "Feuille d'Ostende" op 22 november 1877 volgend artikel: "Voyant les menées des Spirites et des Libéraux en notre ville, on est naturellement porté à conclure, que ces deux espèces d'individus ne forment en effet qu'un seul et même parti. Certes tous les libéraux ne sont point spirites, mais tous les spirites sont attachés de coeur et d'âme au libéralisme, et les plus ardents libéraux appartiennent à la secte spirite.

Que voyons-nous à la mort et surtout à l'enfouissement civil d'un spirite? Les hommes les plus influents du parti libéral se font un honneur d'assister à cette manifestation anti religieuse: les chefs de leur association, les échevins de la ville même, portent les coins du poêle.

N'est-ce pas reconnaître ouvertement l'alliance qui existe entre le Libéralisme et le Spiritisme? (3).

Een eerste - voorlopige - konklusie die we uit het aangehaalde materiaal wensen te trekken, is dat de spiritistische aktie uitging van een antireligieus, vlaamsgezind en liberaal midden. Hun hoofdbetrachting was de instelling van een surrogaat geloof. Het ware geloof in het hiernamaals werd bevestigd door de kontaktnamen die men verkreeg met de geest van de overledene!

Het jaar 1878 was een belangrijk keerpunt in de ontwikkeling van de seizoenpers. Het gebeuren in en rond het nieuwe Kursaal werden centraal gesteld.

De twee seizoenkranten "Le Courrier des Bains" en "Liste des Etrangers" werden op 30 juni 1878 door Jules Daveluy omgevormd tot "La Saison d'Ostende".

---

(1) Vandenabeele Patrick, De Oostendse drukkerijen. Een inleidend onderzoek naar het leven en het werk van een beroepsgroep (1780-1940). R.U.G., onuitgeg. licentieverhandeling 1984-1985, deel II, p. 62.

(2) De Rots, 01.08.1885/890-891.

(3) Groupe Dupuis, compte-rendu des séances de 1877, précédé de l'historique du spiritisme à Ostende depuis son établissement, 1878, p. 125.

De bedoelingen van de krant waren de volgende : "La Saison d'Ostende : ce titre dit, à lui seul, le but, le caractère et la durée de cette publication. Les habitués de l'ancien Kursaal et le public d'Ostende en général y trouveront "Le Courrier des Bains" et "La liste des Etrangers", deux bonnes connaissances d'autrefois, fondues, complétées, augmentées de renseignements nouveaux, de communications plus détaillées qui serviront de memento, de vade-mecum aussi bien aux habitants de la ville qu'aux étrangers. Combien de fois pendant le cours des saisons précédentes n'avons-nous pas entendu des gens s'écrier : "Comment! Il s'est passé hier telle chose intéressante au Kursaal ! Si je l'avais su, j'y serais allé bien certainement".

D'Autres fois une fête importante avait lieu, elle méritait d'être signalée, et cependant en l'absence d'un journal quotidien, elle n'obtenait en dehors du Cercle de ceux qui avaient assisté qu'un retentissement tardif et stérile.

Eh bien, "La Saison d'Ostende" arrive juste à point pour combler cette lacune...

La ville d'Ostende en créant son Kursaal, cet immense et somptueux établissement sans rival dans le monde, s'est pénétrée de cette vérité. Elle a convié la presse européenne aux fêtes d'inauguration de la saison, et le jour même où son Kursaal entre dans sa période d'exploitation régulière, elle fonde un journal "La Saison d'Ostende", journal bien modeste, bien inoffensif, qui n'a d'autre ambition que d'être intéressant, d'autre programme que d'être utile" (1).

Omtrent het gebruik van drukmachines en drukkersmateriaal hebben we volgende referenties.

In 1879 was Daveluy "(le) seul dépositaire pour la province...où l'on peut assister aux expériences du polygraphe. L'invention du polygraphe fait une véritable révolution dans le système de reproduire par l'impression en effet, quoi de plus simple que d'écrire ou de tracer un travail quelconque, souvent long et pénible et de faire instantanément un très-grand nombre d'exemplaires tout à fait identiques à l'original.

En 20 minutes on peut obtenir 50 exemplaires. Le polygraphe n'a rien de commun avec certains appareils dont on annonce à grandes réclames un tirage de plus de 50 copies et qui en réalité n'en donnent que 20 à 25 plus ou moins défectueuses, nous garantissons sur nos appareils 50 épreuves d'une netteté parfaite (2).

Kort daarop - in 1882 - was sprake van de "mekanieke boek- en steendrukkerij Jules Daveluy (met) acht mekaniek(e) en andere persen" (3).

De aard van het drukwerk ging in de richting van : adres- en visitekaartjes, affiches, programma's, omzendbrieven, facturen, wissels, brieven en enveloppen met firmanaam, boekwerken, brochures enz. ... (zowel) in boekdruk (typographie) en steendruk (lithografie).

Aankondigingsbrieven voor huwelijken, geboorten en sterfgevallen, met specialiteit in kleurwerken, al het drukwerk nodig voor de douanen, lossen en laden van schepen, enz. ... (4).

---

(1) L'Echo d'Ostende, 30.06.1878/2 B-C.

(2) Ibidem, 15.06.1879/5-D.

(3) Weekblad van Oostende, 26.11.1882/4.

(4) Ibidem.

Tevens was aan de drukkerij een "magazijn van bureelbehoefden, in 't groot en 't klein" verbonden (1).

Ook hebben we kunnen vaststellen dat de drukkerij in 1881 aan uitbreiding toe was : "a fin de pouvoir satisfaire notre honorable clientèle, nous venons d'agrandir considérablement nos ateliers et d'augmenter notre personnel.

Aan deze zeer dynamische drukkerij die toonaangevend was voor de plaatselijke pers- en drukkerswereld, kwam een abrupt einde met het vroegtijdig overlijden van Jules Daveluy op 6 januari 1894. Uit de geschriften die omtrent dit overlijden verschenen onthouden we vooral dat Daveluy als overtuigd vrijzinnig liberaal, burgerlijk werd begraven, dat de belangrijkste vlaamstalige dramatische genootschappen afgevaardigden naar de begrafenisplechtigheid hadden gestuurd en bovendien zijn vriend - de Gentse persmagnaat - Lodewijk De Vriese (als vriend) één van de vele lijkreden uitsprak (2).

We verliezen niet uit het oog dat precies de drukkerij Daveluy de stimulans gaf tot verdere ontwikkeling binnen de plaatselijke drukkerswereld.

Precies in hun atelier werden die mensen gevormd die - vooral kort na 1900 - als zelfstandig drukker van start zouden gaan.

Ten titel van inlichting geven we de namen van enkele van de in de drukkerij tewerkgestelde letterzetters-drukkers : Forrier Liévin (1854-1893) (3), Neyts Henri (1852-1898) (4), De Vriese Bernard (1858-1935) (5), Denaet Louis, Schouteere Emile, Lafon Pierre (6), Gobrecht Maurice (1859-1912) (7), Gobrecht Louis (1828-1908) (8), Roels Louis (9), Van Campo Henri, Désiré Chatlen (10), Lagravière Fredericus (1835-1885) (11), Callewaert Léon (12), Calmeyn Charles (13), Gydé J., Meyns Th., Carpentier J., Van Gele Leopold, Vincke, Haeghebaert, Lingier T., Boudengen, Hessens, Deweerdt, Dejaegher, Dedeyn, Versluys, Schellinck.

III. MAISON JULES DAVELUY - IMPRIMERIE ET LITHOGRAPHE DE LA COUR

Onder deze benaming zette vanaf 6 janurai 1894 de weduwe van Jules Daveluy (geboren Marie Van Hercke) de drukkerij verder (14). De uitbating gebeurde in samenwerking met haar nog minderjarige zoon Georges (geboren te Oostende op 6 februari 1877) (15).

(1) Weekblad van Oostende, 26.11.1882/4.

(2) L'Echo d'Ostende, 11.01.1894/1; 2-A.

(3) Ibidem, 28.09.1893/2-B.

(4) Ibidem, 24.11.1898/3-E.

(5) Ibidem, 25.07.1899/2 D-E.

(6) Ibidem, 17.01.1908/3-B.

(7) Ibidem, 30.10.1912/3-A.

(8) Ibidem, 20.01.1908/2-D.

(9) Ibidem, 31.07.1908/3-C.

(10) Ibidem, 08.09.1881/2-D.

(11) Ibidem, 12.03.1885/3-B.

(12) Ibidem, 11.01.1903/2-B.

(13) Ibidem, 16.05.1901/1 E; 2 A-B.

(14) Ibidem, 11.01.1894/2-A.

(15) Ibidem, 04.05.1905/1 A-B.

Aan de innerlijke structuur van de drukkerij veranderde heel weinig. De kranten "L'Echo d'Ostende" en "La Saison d'Ostende" bleven er gedrukt.

Begin januari 1898 volgde haar zoon Georges haar in het drukkersbedrijf op (1).

Marie Van Hercke overleed te Gent op 3 mei 1905.

IV. GEORGES DAVELUY

Met de overname in janurai 1898 stond het handelshuis vanaf dat momemt bekend onder de benaming "Georges Daveluy - Imprimeur et Lithographe de la Cour" (2).

Reeds eigenaar-drukker van de kranten "L'Echo d'Ostende" en "La Saison d'Ostende" ging Daveluy in het jaar 1901 van start met een Vlaamstalig liberaal opinieblad. De nieuw gestichte "De Kustbode" voerde als motto : "Elk zijn plicht, elk zijn werk ! De burge-meester op 't stadhuis, de priester in de kerk".

De onverwachte dood van zijn moeder had belangrijke konsekwenties voor de drukkerij en wel in twee richtingen.

Hoewel de drukkerij en de kranten Georges Daveluy door erfenis toekwamen, besliste deze de drukkerij met bijhorende gebouwen over te maken aan zijn jongere broer Richard-Jules.

De overdracht had plaats op 30 maart 1906 voor de Oostendse notaris Berghman (3).

Vanaf dat moment stond de drukkerij bekend onder de nieuwe benaming "Maison Jules Daveluy, Richard-Jules Daveluy, successeur" (4). De kranten "L'Echo d'Ostende", "La Saison d'Ostende" en "De Kustbode" bleven echter het exclusief eigendom van Georges Daveluy (5).

Maar ook de krant "L'Echo d'Ostende" was aan veranderingen onderhevig. Vanaf 3 november 1905 verscheen ze 6 maal in de week. Het projekt bleek echter niet houdbaar en reeds op 26 oktober 1908 werd terug overgeschakeld op de vroegere periodiciteit van driemaal per week.

Buiten zijn rol als krantenuitgever en -drukker was Georges Daveluy vooral bekend in de kulturele sektor.

O.a. was hij medestichter - in december 1894 - van de sektie "dramatiek" binnen de plaatselijke liberale vereniging "Cercle Coecilia" (6).

Ook was hij een tijdlang directeur van de Oostendse stadsschouwburg (7).

V. RICHARD-JULES DAVELUY

Zoals reeds gemeld bij de behandeling van de "drukkerij Georges Daveluy", droeg deze op 30 maart 1906 de drukkerij over op zijn jongere broer Richard-Jules (supra).

---

(1) L'Echo d'Ostende, 09.01.1898 - supplément.

(2) Ibidem, 02.01.1898/1-C.

(3) Annexes au Moniteur Belge, 1908, n° 2114, p. 296.

(4) L'Echo d'Ostende, 31.03.1906/1-A.

(5) Ibidem, 18/19.04.1908/1-A.

(6) Cercle Coecilia Ostende. Section dramatique 1895-1905 - Xe anniversaire de la fondation.

(7) Ostende Illustré, 14.04.1907/61-62.

Deze zou onder de benaming "Maison Jules Daveluy, Richard-Jules Daveluy, successeur" de drukkerij blijven uitbaten tot 3 april 1908. Vanaf dat moment vormde de drukkerij zich om tot een coöperatieve vennootschap onder de benaming "Maison Jules Daveluy, société coopérative".

De dagbladen "L'Echo d'Ostende", "La Saison d'Ostende" en "De Kustbode" bleven nog steeds het exclusief eigendom van Georges Daveluy (1).

VI. MAISON JULES DAVELUY - SOCIETE COOPERATIVE

Op 3 april 1908 werd voor de Brusselse notaris Lucien Damiens overgegaan tot de omvorming van de "drukkerij Richard-Jules Daveluy" in de coöperatieve vennootschap "Maison Jules Daveluy - société coopérative" (2).

De inbreng van R.-J. Daveluy binnen de vennootschap strekte zich uit tot het gebouw met (drukkers-)inboedel gelegen aan de Kapellestraat, 105 (= de volledige vroegere drukkerij!) (3). Daveluy verloor hierdoor definitief het alléénbeheer over de drukkerij.

Toch was Daveluy's rol binnen de drukkerij nog niet helemaal uitgespeeld.

Bij de aanstelling van de (twee) beheerders die de vennootschap zou kennen, werd het personeelbeheer toegespeeld aan R.-J. Daveluy. Hoofdaandeelhouder Henri Raick zou zich vnl. met het financieel beheer inlaten.

Op 15 juni 1910 werd de naam van de drukkerij omgevormd tot "Imprimerie et Lithographie de la Cour" (4).

Hierdoor kwam het beheer van de drukkerij nu volledig in handen van Henri Raick.

Ook Georges Daveluy besliste om de eigendomstitel over de kranten "L'Echo d'Ostende", en "La Saison d'Ostende" over te maken aan de reeds vermelde Raick.

Vanaf 19 juni 1910 lag dan ook het direkteurschap en eigendom in zijn handen.

De naam Daveluy die zoveel aantrekkelijk drukwerk had gesierd, verdween voorgoed in de anonimiteit.

Patrick VANDENABEELE

---

(1) L'Echo d'Ostende, 18/19.04.1908/1-A.

(2) Annexes au moniteur Belge, 1908, n° 2114, pp. 295-298.

(3) De vermelding dat ook de kranten "L'Echo d'Ostende", "La Saison d'Ostende" en "De Kustbode" in handen kwamen van de vennootschap berust op een misverstand.

L'Echo d'Ostende, 18/19.04.1908/1-A.

(4) Annexes au Moniteur Belge, 1910, n° 5085, p. 676.